

מלאכת בישול

בישול אחר בישול

שבת לד, א

מפני מה אמרו אין טומנין בדבר שאינו מוסיף הבל משחשכה, גזרה שמא ירתיח (ופרש"י: גזירה שמא ימצא קדרתו שנצטננה כשירצה להטמינה, וירתיחנה תחילה, ונמצא מבשל בשבת).

משנה שבת קמה, ב

כל שבא בחמין (כלומר שנתבשל, רש"י) מלפני השבת, שורין אותו בחמין בשבת.

שבת עד, ב

והלש והאופה. אמר רב פפא שבק תנא דידן בישול סממנין דהוה במשכן ונקט אופה (דלא שייך במלאכת המשכן כלל, רש"י). תנא דידן סידורא דפת נקט (ואופה במקום בשול דסממנין הוא, רש"י).

שוע"ר סי' רנב

מותר לתת צמר לתוך היורה מבעוד יום [ל]צובעו והוא מצטבע מאליו כל השבת כולה ... והמגיס בקדרה ורותחת אפילו אינה על האש חייב משום מבשל, שההגסה גורמת למהר הבישול. ואפילו אם סממני הצבע נתבשלו כבר כל צרכן מבעוד יום, מכל מקום כשמגיס בהן בשבת חייב משום צובע, שעל ידי ההגסה נקלט הצבע בצמר.

שוע"ר סי' רנג

כו מותר ליתן תבשיל בשבת על פי קדרת חמין הטמונה על גבי האש ... בענין שאין בו משום בישול, כגון שאין בו מרק ... אינו נראה כמבשל לכתחלה לפי שאין דרך בישול בכך.

שוע"ר סי' שיח

ט כל דבר לח יש בו בישול אחר בישול, דהיינו תבשיל לח שנתבשל כבר כל צרכו ונצטן, ואפילו לא נצטן לגמרי אלא שאין היד סולדת בו, וחממו בשבת עד שהיד סולדת בו, חייב משום מבשל. אבל אם הוא חם כל כך עד שהיד סולדת בו ומרתיחו יותר, אין בזה משום בישול, ומותר אפילו לכתחלה להרתיחו סמוך לאש במקום שאין לחוש לחיתוי ... ויש אומרים שאפילו נצטן לגמרי אין בישול אחר בישול, ומותר להרתיחו בשבת סמוך לאש במקום שאין לחוש לחיתוי. ונהגו להקל אם לא נצטן לגמרי, אלא ראוי עדיין לאכול מחמת חמימותו. אבל אם נצטן לגמרי נוהגין כסברא הראשונה.

יא תבשיל יבש שאין בו רוטב כלל, אין בו בישול אחר בישול, אם נתבשל כבר כל צרכו. ואפילו נצטן לגמרי, ומותר אפילו לשרותו בכלי ראשון ורותח.

כד מותר ליתן קיתון של מים או שאר משקין כנגד המדורה להפיג צינתו. ובלבד שיתנם רחוק מהאש בענין שאינן יכולין להתחמם באותו מקום עד שתהא היד סולדת בו ... אבל כל דבר שאין בו משום בישול, מותר אפילו להרתיחו כנגד המדורה ... ומכל מקום לא התירו אלא כנגד המדורה, אבל אסור ליתנו על האש ממש, או אפילו בסמוך לה ממש, אלא צריך להרחיק קצת, כי יש לחוש שמא ישכח שהוא שבת ויבא לחתות בגחלים, אבל כשאנו מצריכים אותו להרחיק קצת, יש לו בזה היכר וזכרון ולא יבא לחתות בגחלים.

ל האלפס והקדרה שהעבירן מרותחין מעל גבי האור, אם אינן מבושלין כל צרכן לא יוציא מהם בכף שנמצא מגיס, ויש בזה משום בישול כמ"ש למעלה. אבל אם נתבשלו כל צרכן, מותר להגיס בהן לאחר שהעבירן מעל גבי האור.

אבל צמר שביורה, אף על פי שקלט העין, אסור להגיס בו (משום צובע), שכן דרך הצבעין להגיס בו תמיד כדי שלא יחרך. ויש מחמירין גם בקדרה בכל ענין, והעיקר כסברא הראשונה, והרוצה להחמיר יחמיר בהגסה ממש, אבל להוציא בכף אין להחמיר כלל בנתבשלה כל צרכה ואינה על האש.

הלכתא רבתיא לשבתא

אע"פ שאין בישול אחר בישול בדבר יבש, מ"מ אם חוזר ונמחה ממנו קצת, יש בו משום בישול אחר בישול בלחלוחית המחוי, אם היד סולדת בו. ולכן צריך לזוהר במאד שלא להחם בשר או עופות צלויים או מבושלים, אם יתחמם המוהל הנמחה מהם עד שהיד סולדת בו, משום איסור סקילה וכתת ח"ו.